

تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان

مجتبی سرگزی*

دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزشی دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

Mojtaba74sargazi@gmail.com

09364911024

چکیده

در دنیای کنونی لزوم توجه به مقوله مدیریت دانش در صنایع مختلف امری لازم و ضروری است. گردشگری ورزشی نیز از این امر مستثنا نیست و مدیریت کردن دانش در آن سبب تسریع در رسیدن به اهداف گردشگری ورزشی می شود. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان است. روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه کارکنان سازمان گردشگری استان سیستان و بلوچستان، تمامی روسای آژانس های گردشگری استان سیستان و بلوچستان و گردشگران ورزشی استان سیستان و بلوچستان به تعداد ۴۲۰ نفر تشکیل دادند. برای سنجش و آزمون متغیرها از پرسشنامه محقق ساخته توسعه گردشگری ورزشی و پرسشنامه استاندارد فرایند مدیریت دانش استفاده شد. در خصوص پرسشنامه توسعه گردشگری ورزشی از روش کورس روسیتر به منظور شناسایی شاخص های مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استفاده شد و با توجه به ادبیات پژوهش محورهای اقتصادی، سیاسی، ارتباطی، زیرساختی و مدیریتی به عنوان پنج محور توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان شناسایی شدند. در نهایت تأثیر ابعاد مدیریت دانش یعنی ایجاد دانش، ذخیره دانش، نگهداری دانش، اکتساب دانش و توزیع دانش بر توسعه گردشگری ورزشی تأیید شد

واژه های کلیدی: توسعه، سیستان و بلوچستان، گردشگری ورزشی، مدیریت دانش

۱- مقدمه:

امروزه پدیده گردشگری، به لحاظ درآمدزایی فراوان آن، بسیاری از کشورهای جهان را بر آن داشته است که سرمایه گذاری زیادی را به این بخش اختصاص دهند (کیم و همکاران، ۲۰۱۵). گردشگری از بزرگترین بخش های اقتصادی در جهان است و گردشگری مرتبط با ورزش، فرصت های بزرگی را برای رشد به عنوان یک مقصد گردشگری نوظهور ارائه می کند (اسوارت و همکاران، ۲۰۱۸). تعداد گردشگران جهان، سالیانه ۴/۳ درصد رشد دارد و در سال ۲۰۲۰ به ۱/۶ میلیارد نفر می رسد. در همین زمان هزینه های گردشگران در سرتاسر جهان در هر سال ۶/۷ درصد رشد دارد و به ۲ تریلیون دلار می رسد (آندرادس و دیمانچ، ۲۰۱۷). گردشگری ورزشی بین ۵ تا ۱۰ درصد از سفرها را به خود اختصاص می دهد و یکی از سریع ترین بخش های جهانگردی است و به علت درآمدزایی بالا، رقابت بسیار شدیدی را بین کشورها بوجود آورده است و کشورهای مختلف با توجه به نوع توریسم منطقه و فراهم کردن امکانات بهتر، به دنبال جذب این نوع از گردشگری هستند (آخوندی و همکاران، ۲۰۱۵). مدیریت سازمان ها با تکیه بر دانش برتر، امکان اتخاذ تصمیمات معقول تر در موضوعات مهم و بهبود عملکردهای مبتنی بر دانش را فراهم می آورند؛ از این رو، مدیریت دانش مقوله ای مهم تر از خود دانش محسوب می شود و سازمان ها در پی آن اند تا چگونگی تبدیل اطلاعات و دانسته های فردی و سازمانی به دانش و مهارت های فردی و گروهی را تبیین و روشن کنند (۵در ساله ای اخیر خلق دانش و مدیریت دانش به عنوان عواملی برجسته برای رقابت پذیری سازمان ها و عملکرد سازمانی و موفقیت سازمانی شده اند. سازمان های موفق آن هایی هستند که پیوسته دانش جدید خلق کنند، به صورت گسترده ای آن را در سراسر سازمان اشاعه دهند و با سرعت زیاد این دانش را در فناوری ها، محصولات و خدمات جدید با کار گیرند. برای اجرای موفقیت آمیز مدیریت دانش به توانمند سازی نیاز است که خلق و نگهداری دانش را تحریک کنند و امکاناتی را برای تسهیم دانش در سازمان به وجود آورند. همچنین مدیریت دانش که رویکرد ساختاریافته ای برای استفاده از دانش فردی، تیمی یا سازمانی برای بهبود نوآوری، کیفیت، اثربخشی و عملکرد سازمانی است، با ایجاد، خلق، تسهیم و کاربرد دانش، توانایی شرکت و سرعت اثربخشی در تحویل خدمات را افزایش می دهد (صفری و همکاران، ۲۰۱۵). ارزش دانش در سازمان، در خلق مزایای بی شمار و افزایش توانایی سازمان حائز اهمیت است و برای حفظ بازار اقتصادی مطلوب و کسب مزایای پایدار رقابتی، توجه به فعالیت های دانش مدار شامل خلق و تحقیق، ذخیره، اشتراک و انتقال و به کارگیری دانش، اهمیت بسیار زیادی دارد و می بایست مدیریت دانش مؤثری را پرورش و سوق داد (آندرادس و دیمانچ، ۲۰۱۷). یکی از شیوه های مؤثر به منظور حفظ رقابت در صحنه بین المللی و افزایش اثربخشی سازمان، بهره گیری از سیستم اثربخش مدیریت دانش در سازمان هاست (مینگ و همکاران، ۲۰۱۱) برای نمونه مدیریت دانش در المپیک سیدنی با موفقیت پیاده سازی و با کار گرفته شد و در بهبود سطح دانایی و اثربخشی سازمانی تأثیر بسزایی داشت؛ بنابراین استقرار و به کارگیری مدیریت دانش در سازمان های ورزشی با توجه به وسعت و تنوع فعالیت ها، اهمیت آن ها و پیچیدگی سازمان و ... نیز امری ضروری است (نقوی و همکاران، ۲۰۱۶). امروزه، ورزش و سازمان های ورزشی به منظور حضور کارا و مؤثر در عرصه های مختلف ورزشی، اقتصادی و اجتماعی، چاره ای جز توجه بیشتر به حوزه های مختلف مدیریت دانش را ندارند (جابری، ۲۰۱۴). سیستم مدیریت دانش می تواند ابزار مفیدی برای سازمان های گردشگری باشد؛ بنابراین اگر مدیران سازمان های گردشگری توانایی منحصر به فرد برای مدیریت دانش را داشته باشند و بتوانند آن ها را به دانش به عنوان سرمایه یا به عبارتی سرمایه دانشی تبدیل کنند، خواهند توانست که مزیت رقابتی پایدار ایجاد کنند (مینگ و همکاران، ۲۰۱۱). در این زمینه رودز (۲۰۱۰) نشان داد که صنعت هتلداری اسلوانی برای کسب مزیت رقابتی در صنعت گردشگری اروپا نیازمند توسعه بیشتر در زمینه مدیریت دانش است (دیمیتریوس و همکاران، ۲۰۱۸). رئیسی و همکاران (۲۰۱۴) نشان دادند که اجرای اصول دانش مدار و تبدیل هر سازمانی به سازمان دانشی و یادگیرنده، به اثربخشی هر چه بیشتر سازمان ها منجر می شود و مواردی همچون نوآوری و شکوفایی استعداد های شگرف در سازمان پدید خواهد آمد. این امر جز با بهره جستن مدیران از دانش و مهارت های مرتبط با مسائل مدیریت و به ویژه مدیریت دانش و مدیریت ورزش در سازمان های ورزشی به عنوان متولی اصلی ورزش در کشور محقق نخواهد شد (رئیسی و همکاران، ۲۰۱۴). راگردی (۲۰۱۸) در پژوهش خود، تأثیر مدیریت دانش و ابعاد آن (برونی سازی، ترکیب، درونی سازی و اجتماعی سازی) بر جذب گردشگری خارجی شهرستان کاشان را نشان داد (راگردی و همکاران، ۲۰۱۸). دلیر (۲۰۱۱) در تحقیقی کمی و با جامعه آماری ۳۳۰ نفر از پزشکان تهران و با هدف بررسی تأثیر مدیریت دانش برای توسعه در گردشگری سلامت، نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین فرایندهای مدیریت دانش (کسب دانش و ذخیره دانش و تسهیم دانش و به کارگیری دانش) و توسعه گردشگری سلامت

وجود دارد (دلیر، ۲۰۱۱). با توجه به اهمیت گردشگری ورزشی در دنیای رقابتی امروز و همچنین ضرورت به کارگیری مدیریت دانش در گردشگری ورزشی، بر آن شدیم تا تأثیر ابعاد مدیریت دانش را که شامل ایجاد دانش، ذخیره دانش، نگهداری دانش، اکتساب دانش و توزیع دانش هستند، بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان بررسی کنیم، چراکه استان سیستان و بلوچستان دارای چهار اثر ثبت جهانی مانند شهر سوخته، دهانه غلامان، چهل ملا و قلعه پرتغالی‌ها است. از نظر جاذبه‌های گردشگری ورزشی نیز جاذبه‌هایی مانند کویر نوردی، تپه نوردی، غارنوردی، دره نوردی، شترسواری، کوهنوردی، اکو توریسم، ورزش‌های سنتی و بومی و محلی، سوارکاری، بیابان‌گردی، آفرود و صخره‌نوردی در کنار حضور تیم‌های مختلف ورزشی در لیگ‌های مختلف داخلی، از جمله جاذبه‌های استان در بحث گردشگری ورزشی‌اند. امید است که با توجه به ظرفیت بالای استان سیستان و بلوچستان در گردشگری ورزشی و همچنین توجه به میزان تأثیر هریک از ابعاد مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی این استان و با به کارگیری مدیریت دانش در گردشگری ورزشی این استان، توسعه روزافزون گردشگری ورزشی در این استان را بیش از پیش شاهد باشیم.

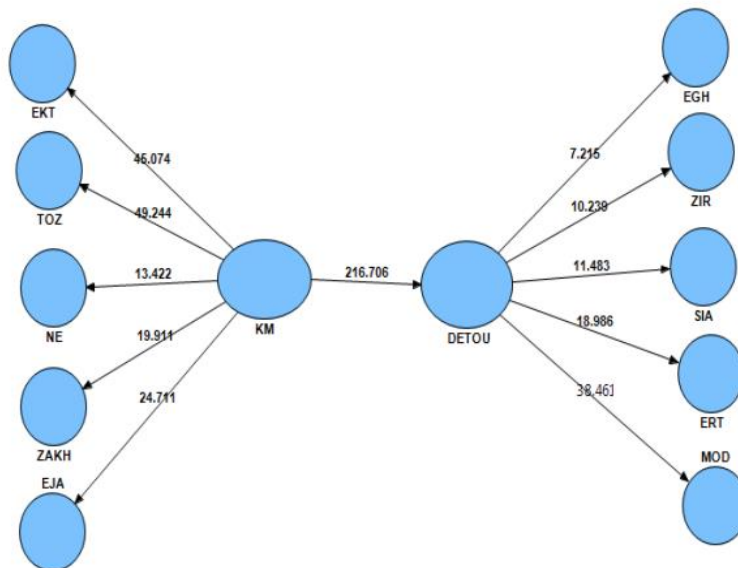
۲- روش تحقیق:

روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی و از نوعی همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه کارکنان سازمان گردشگری استان سیستان و بلوچستان، تمامی رؤسای آژانس‌های گردشگری استان سیستان و بلوچستان و گردشگران ورزشی استان سیستان و بلوچستان به تعداد ۴۲۰ نفر تشکیل می‌داد که در واقع این انتخاب به صورت غیر تصادفی هدف‌دار با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۲۰۱ نفر انتخاب شد. برای سنجش و آزمون متغیرها از پرسشنامه محقق ساخته توسعه گردشگری ورزشی و پرسشنامه استاندارد فرایند مدیریت دانش پاتریک و سونیا (۲۰۰۹) شد. در خصوص پرسشنامه توسعه گردشگری ورزشی از روش کورس روسیتر (۲۰۰۲) به منظور ساخت پرسشنامه و شناسایی شاخص‌های تحقیق استفاده شد؛ در این روش ابتدا مبانی نظری در خصوص تحقیق بررسی و از طریق مصاحبه با خبرگان سنج‌ها شناسایی شدند و در نهایت دسته‌بندی بر سنج‌ها صورت گرفت. از این رو در ابتدا از ۹ متخصص (استادان دانشگاهی، کارکنان ارشد سازمان گردشگری) خواسته شد تا تمام اجزای ممکن را که بر توسعه گردشگری ورزشی کمک می‌کند بیان کنند، بر اساس پاسخ گروه خبرگان و بررسی ادبیات پیشینه، محقق به فهرست اولیه ۴۶ شاخصی از جنبه‌های توسعه گردشگری ورزشی رسید. پس از آن با توجه به تداخل و همپوشانی شاخص‌ها برخی شاخص‌ها حذف و مجموعه ۳۴ با جنبه متمایز ایجاد شد. در ادامه این فهرست مجدد به پانل متخصصان ارائه شد و از آن‌ها درخواست شد در خصوص اینکه آیا واقعاً اعتقاد دارند این شاخص به توسعه گردشگری منجر می‌شود نظر خود را بر اساس مقیاس نقطه‌ای (۱=قطعاً به توسعه گردشگری ورزشی کمک نمی‌کند)، (۲=ممکن است به توسعه گردشگری ورزشی کمک کند) و (۳=به ایجاد توسعه گردشگری ورزشی کمک می‌کند) ارائه دهند. بر اساس پاسخ گروه پانل میانگین نمره برای هریک از شاخص‌ها محاسبه شد و شاخص‌های با میانگین پایین حذف شدند و در نهایت ۲۸ شاخص اثربخش در توسعه گردشگری ورزشی مشخص شد که بر اساس نوع کدگذاری محورهای مربوط با توجه به ادبیات پژوهش به شرح محورهای اقتصادی، سیاسی، ارتباطی، زیرساختی و مدیریتی و در نهایت بر اساس آن کد انتخابی توسعه گردشگری ورزشی ایجاد شد. در گام بعد، از شاخص‌های استخراج شده فرم‌های CVI و CVR در اختیار پنج خبره متخصص که محتوای بحث مورد نظر را به لحاظ ابعاد نظری می‌شناخت و در مورد موضوع تحقیق پژوهش انجام داده بود؛ یک متخصص که در زمینه ابزار پژوهش فعالیت داشت و مباحث نظری و عملی موضوع را اندازه‌گیری کرده بود، قرار داده شد و بر اساس الگوی لاوشه (۱۹۷۵)، والتز و باسل (۱۹۸۱) مبنی بر مرتبط بودن، واضح بودن و ساده بودن سنجشی مجدد بر شاخص‌ها صورت گرفت و چهار سؤال ویژگی سه معیار را نداشتند و در نهایت ۲۴ سؤال به منظور ارزیابی کمی مناسب شناخته شد. بر این اساس پرسشنامه نهایی ۲۴ سؤالی بر اساس مقیاس ۵ ارزشی لیکرت (از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) تنظیم شد. دیگر ابزار اندازه‌گیری یعنی فرایند مدیریت دانش به دلیل عدم استفاده در حوزه ورزش پس از ترجمه در اختیار استادان و متخصصان مرتبط قرار گرفت و نظر آن‌ها در این خصوص در پرسشنامه نهایی اعمال شد. این پرسشنامه با طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵) تنظیم شده بود؛ روایی این پرسشنامه با نظر سنجی از ۵ نفر از استادان دانشگاهی بررسی و تأیید و پایایی آن مطلوب ارزیابی شد. با توجه به اینکه داده‌های این پژوهش با استفاده از پرسشنامه طیف لیکرت جمع‌آوری شده بود و مدل

مربوط دارای پیچیدگی چندمتغیره بود، از روش معادلات ساختاری با رویکرد روش حداقل مربعات جزئی با استفاده از نرم افزار - Smart PLS استفاده شد.

۳- یافته های تحقیق:

هر پژوهشگری نیازمند یک چارچوب مفهومی است تا بر اساس آن ضمن شناسایی متغیرهای فرضیات، روابط بین این متغیرها و تعاریف مفهومی و عملیاتی آنها را تبیین کند. با توجه به متغیرهای تحقیق مدل مفهومی تحقیق بر اساس شکل ۱ ترسیم شد.

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

در رویکرد روش حداقل مربعات جزئی چند اصل به منظور سنجش فرضیات آماری اصل و مبناست؛ پژوهش در گام اول باید بتواند برازش مدل اندازه گیری مناسب داشته باشد و در گام دوم برازش مدل ساختاری و در نهایت برازش مدل کلی را بدست آورد. برای بررسی برازش مدل اندازه گیری سه معیار پایایی، روایی همگرا و واگرا مورد سنجش قرار می گیرند، در خصوص پایایی سنجش بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مهم بوده که در جدول های ۱، ۲ و ۳ در هر کدام به صورت مجزا ارائه شده است.

جدول ۱- تحلیل روایی همگرا توسعه گردشگری ورزش

مقادیر اشتراکی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	میانگین واریانس	متغیر مکنون
اقتصادی	0/67	0/86	0/92	0/67
زیرساخت	0/64	0/92	0/90	0/64
سیاست	0/61	0/82	0/68	0/61
ارتباطات	0/57	0/86	0/81	0/57
مدیریت	0/67	0/92	0/89	0/67

جدول ۲- تحلیل روایی همگرا مدیریت دانش

مقادیر اشتراکی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	میانگین واریانس	متغیر مکنون
ایجاد دانش	0/50	0/87	0/83	0/54
ذخیره دانش	0/53	0/89	0/86	0/53
نگهداری دانش	0/61	0/88	0/84	0/61
اکتساب دانش	0/67	0/92	0/89	0/67
توزیع دانش	0/50	0/91	0/89	0/50

یافته‌های جدول‌های ۱ و ۲ نشان می‌دهد که وضعیت میانگین واریانس، مقادیر اشتراکی، پایایی ترکیبی، آفای کروناخ در متغیرها مطلوب است، یعنی تمامی مقادیر مربوطه و استاندارد را داراست، به این معنی که می‌توان به وضعیت پایایی و روایی همگرایی پژوهش حاضر اطمینان کرد.

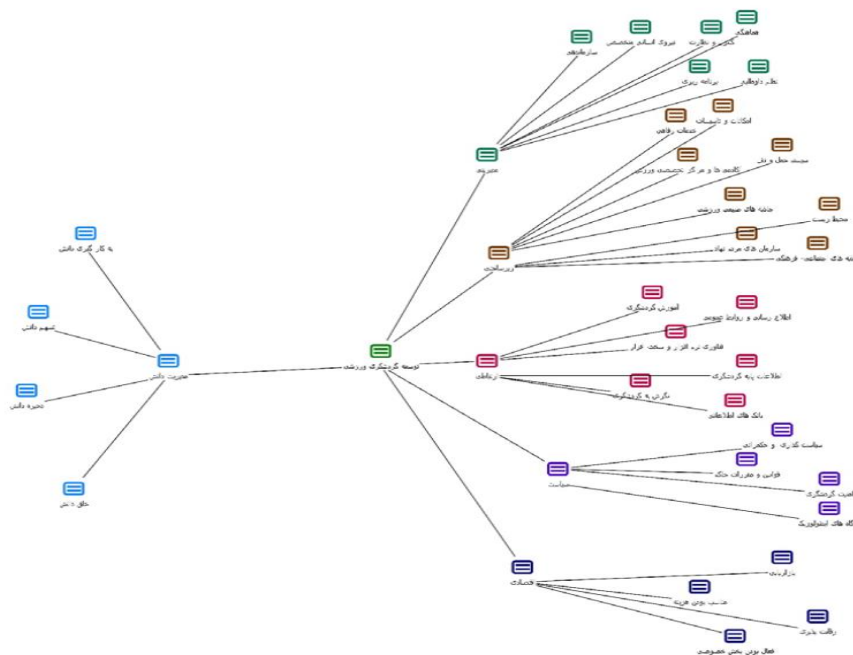
جدول ۳- تحلیل روایی واگرا توسعه گردشگری ورزش (فورنل و لارکر)

سازه‌ها	اقتصادی	ارتباطات	مدیریت	سیاست	زیرساخت
اقتصادی	0/81				
ارتباطات	0/75	0/42			
مدیریت	0/64	0/44	0/81		
سیاست	0/55	0/54	0/62	0/58	
زیرساخت	0/35	0/54	0/50	0/15	0/80

جدول ۴- تحلیل روایی واگرا مدیریت دانش (فورنل و لارکر)

سازه‌ها	ایجاد دانش	اکتساب دانش	نگهداری دانش	توزیع دانش	ذخیره دانش
ایجاد دانش	0/70				
اکتساب دانش	0/81	0/64			
نگهداری دانش	0/82	0/52	0/69		
توزیع دانش	0/53	0/75	0/67	0/77	
ذخیره دانش	0/58	0/81	0/61	0/61	0/85

یافته‌های جدول‌های ۳ و ۴ در خصوص روایی واگرا برگرفته از روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) مشخص می‌کند که مقدار جذر میانگین واریانس متغیرها که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و راست قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است که این مورد نشان از تعامل بیشتر شاخص‌ها با یکدیگر است تا با سازه‌های دیگر. به بیانی دیگر روایی واگرایی مورد مناسب است. یکی دیگر از کارهای مهم که قبل از فرضیه آزمایشی باید انجام داد، تعیین مناسب بودن بارهای عاملی سؤالات با سازه بر اساس یک مبنای مشخص می‌باشد که مبنای آن بیشتر بودن بار عاملی بیش از ۰/۴ است که در پژوهش حاضر تمامی سؤالات این ویژگی را داشتند و فقط دو سؤال ۸ و ۱۰ ذخیره دانش به دلیل پایین آوردن شاخص میانگین واریانس از پژوهش کنار گذاشته شدند. نظر به تمامی موارد و کدگذاری‌های باز و محوری و با توجه به ادبیات پیشینه، توسعه گردشگری ورزشی شامل مؤلفه‌های اقتصادی، سیاسی، ارتباطی، زیرساختی و مدیریتی است که هر کدام به نوع خود دارای گویه‌های زیر نیز هستند. کدگذاری محور اقتصادی بر اساس ادبیات موجود، دارای کدهای رقابت‌پذیری، فعال بودن بخش خصوصی، مناسب بودن هزینه گردشگری و بازاریابی گردشگری است. کدگذاری محوری سیاسی بر اساس ادبیات موجود، دارای کدهای دیدگاه‌های ایدئولوژیک، امنیت گردشگری، قوانین و مقررات حاکم و سیاست‌گذاری و حکمرانی است. کدگذاری محوری ارتباطی بر اساس ادبیات موجود، دارای کدهای اطلاعات پایه گردشگری، فناوری اطلاعات (سخت‌افزار و نرم‌افزار)، آموزش گردشگری، بانک‌های اطلاعاتی گردشگری، نگرش گردشگری و اطلاع‌رسانی و روابط عمومی است. کدگذاری محوری زیرساختی بر اساس ادبیات موجود، دارای سیستم حمل‌ونقل، محیط‌زیست، خدمات رفاهی، امکانات و تأسیسات، آکادمی‌ها و مراکز تخصصی ورزش، جاذبه‌های طبیعی ورزش، جاذبه‌های اجتماعی- فرهنگی و سازمان‌های مردم‌نهاد است. کدگذاری محوری مدیریتی بر اساس ادبیات موجود، دارای برنامه‌ریزی در گردشگری، سازماندهی در گردشگری، هماهنگی در گردشگری، نظام داوطلبی در گردشگری، کنترل و نظارت در گردشگری و نیروی انسانی متخصص در گردشگری است. در مرحله آزمون فرضیه اصلی پژوهش که همانا بررسی تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی است و به رویکرد تلفیقی یا آمیخته مرسوم است، یافته‌های بخش کیفی به منظور آزمایش به بخش کمی منتقل و سنجش شدند که در شکل ۲ نشان داده شده است.

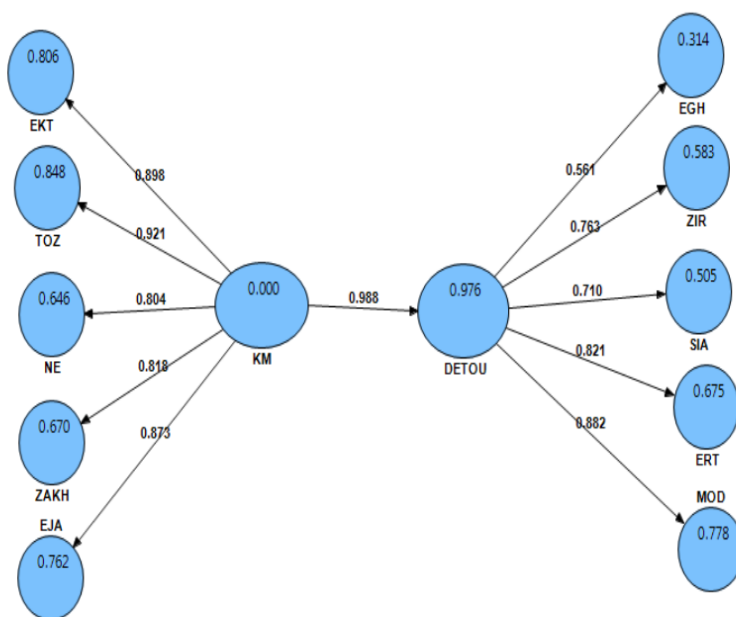

شکل ۲- الگوی ساختاری با ضرایب مسیره و بارهای عاملی

یافته‌های شکل‌های ۲ و ۳ نشان از تأثیر یا عدم تأثیر متغیرهای مربوط به توسعه گردشگری ورزشی دارد که بر معیار ۱/۹۶ در سطح اطمینان ۰/۹۹ سنجش شده است، بنابراین نتیجه تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی در جدول ۴ بدین شرح است.

جدول ۴- اثر عامل‌ها بر مفهوم مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی

مسیر	ضریب مسیر	T- Values	T- Values
مدیریت دانش ← توسعه گردشگری ورزشی	0/988	216/706	0/001

یافته‌های جدول ۴ بر اساس مقدار T-Values نشان از این دارد که تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی خارج از بازه $\pm 1/96$ است. از این رو اثر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی تأیید می‌شود.

جدول ۵. کیفیت مدل توسعه گردشگری ورزشی

شاخص	R2	Q2	GOF
مقدار	0/976	0/307	0/0709

جدول ۵ نشان می‌دهد، مقدار R^2 بالای ۰/۶ است که نشان می‌دهد متغیرهای برون‌زا می‌توانند بیش از ۶۰٪ رفتار متغیرهای درون‌زا یا توسعه گردشگری ورزشی را پیش‌بینی کنند. به عبارت دیگر، مدیریت دانش می‌تواند ۹۷۶٪ درصد از کل واریانس متغیر آزمون را تبیین کنند. مقدار Q^2 برای متغیر توسعه گردشگری ورزشی ۰/۳۰۷ برآورد شده است که نشان می‌دهد، مدل ساختاری که در شکل ۴ تحت عنوان مدل تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی آمده است، از کیفیت مناسبی برخوردار است و مقدار $GOF = ۰/۷۶$ است که نشان می‌دهد، مدل کلی پژوهش که مدل تأثیر مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی است، کیفیت بسیار مناسبی دارد.

۴- بحث و نتیجه‌گیری:

محیط و اقتصاد رقابتی و پرتنش امروز سبب شده است تا مدیریت دانش به صورت فزاینده به عنوان عاملی پراهمیت برای کسب منافع و مزایای رقابتی سازماندهی شود. سازمان‌ها برای کسب عواید و منافع سازمانی و اهداف خود موظف به دانستن چگونگی مدیریت دانش سازمانی از طریق توسعه، انتشار و به کارگیری دانش برای بهره‌برداری هستند، اما روش‌ها و رویه‌های در دسترس برای سنجش اثربخشی به طور کلی ناامیدکننده است و نیازهای همیشگی برای سنجش و ارزیابی این مقوله بسیار احساس می‌شود (ژنگ و همکاران، ۲۰۱۰). امروزه در همه جا صحبت از اهمیت مدیریت دانش و تأثیر آن در افزایش بهره‌وری و سبقت گرفتن از رقبا و کاهش میزان خطا و بهبود کیفیت در کارهاست و جای بسی تعجب است که تاکنون درباره تأثیر آن بر توسعه گردشگری ورزشی که قریب به اتفاق، همه پژوهشگران و صاحب‌نظران و کارشناسان که گردشگری ورزشی را یکی از بی‌دردسرتین و بهترین منبع درآمد در کشورهای توسعه‌یافته می‌دانند، پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است (شاو، ۲۰۰۹؛ رودز، ۲۰۱۰؛ دلیر، ۲۰۱۱؛ خواجه پور و دوستی، ۲۰۱۷؛ راگردی، ۲۰۱۸). پژوهش حاضر به بررسی تأثیر مدیریت دانش و ابعاد مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان پرداخته است. یافته‌های پژوهش نشان داد که ابعاد مدیریت دانش یعنی ایجاد دانش، ذخیره دانش، نگهداری دانش، اکتساب دانش و توزیع دانش بر توسعه گردشگری ورزشی تأثیر مثبت دارند. با توجه به اینکه پژوهش‌های اندکی در کشور به بررسی تأثیر مدیریت دانش و ابعاد آن بر توسعه گردشگری ورزشی پرداخته‌اند؛ بنابراین ادبیات اندکی در خصوص این پژوهش در دسترس است. پژوهش خواجه پور و دوستی (۲۰۱۷) نشان داد که مدیریت دانش با میزان توسعه صنعت گردشگری ورزشی تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین بین مدیریت دانش با میزان توسعه صنعت گردشگری مجموعه توریستی ورزشی بام سبز رامسر، همبستگی معنادار وجود دارد و مثبت بودن این ضریب بیانگر تغییرات در جهت افزایش یک متغیر با افزایش متغیر دیگر است که رابطه مستقیم و مثبتی حاکم است. از این رو با افزایش مدیریت دانش میزان توسعه صنعت گردشگری افزایش خواهد یافت که نتیجه این پژوهش نشان‌دهنده همسویی آن با هدف کلی پژوهش پیش روست، چراکه یافته‌های پژوهش حاضر تأثیر مثبت هر کدام از ابعاد مدیریت دانش را بر پیشرفت و توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان نشان داد. همچنین نتایج دلیر (۲۰۱۱) نشان داد که رابطه معناداری بین فرایندهای مدیریت دانش (کسب دانش و ذخیره دانش و تسهیم دانش و به کارگیری دانش) و توسعه گردشگری سلامت وجود دارد. همچنین دریافت که بین فرایندهای مدیریت دانش و توسعه گردشگری سلامت رابطه مثبت وجود دارد، بنابراین با بهره‌گیری از ابعاد مدیریت دانش می‌توان گردشگری سلامت را در استان تهران توسعه داد (دلیر، ۲۰۱۱) که نتیجه این پژوهش کمی که با جامعه آماری ۳۳۰ نفر از پزشکان انجام گرفته است، نیز نشان‌دهنده همسویی آن با هدف کلی پژوهش آمیخته (کیفی و کمی) فعلی است. در این پژوهش و با توجه به اثبات تأثیر مثبت مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان، مدیران و سازمان‌ها و ارگان‌های

درگیر با گردشگری ورزشی می‌توانند از طریق بهره‌گیری و به‌کارگیری ابعاد مختلف مدیریت دانش در فعالیت‌های مرتبط با گردشگری ورزشی، گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان را توسعه دهند. همچنین با توجه به نتیجه پژوهش حاضر، توزیع دانش به‌عنوان یکی از ابعاد مدیریت دانش، از طریق ایجاد خلاقیت و نوآوری در سازمان‌ها، بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان تأثیر مثبت دارد. با توجه به اینکه نوآوری از ارکان توسعه و پیشرفت است، شاو و ویلیامز (۲۰۰۹) نیز انتقال و مدیریت دانش در سازمان‌های گردشگری را سبب نوآوری در آن‌ها می‌دانند. راگردی (۲۰۱۸) نیز تأثیر مدیریت دانش و ابعاد آن (برونی‌سازی، ترکیب، درونی‌سازی و اجتماعی‌سازی) بر جذب گردشگری خارجی را نشان داد که همسویی نتایج آن پژوهش را با نتایج پژوهش فعلی مشخص می‌سازد، چراکه افزایش جذب گردشگران مصداق پیشرفت و توسعه گردشگری را دارد و با استنباط از نتایج پژوهش، از طریق برنامه‌ریزی‌ها و اتخاذ تصمیم‌های متکی بر دانش، می‌توان گردشگران ورزشی بیشتری را به سمت استان جذب کرد تا از این طریق علاوه بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان، از فواید بشمار گردشگری ورزشی نیز برخوردار شویم. همچنین بر اساس نتیجه پژوهش حاضر، ایجاد دانش و تسهیم دانش به‌عنوان دو بعد از ابعاد مدیریت دانش، بر رشد و توسعه محورهای مختلف گردشگری ورزشی یعنی محورهای اقتصادی، مدیریتی، سیاست و زیرساخت مؤثرند. در این پژوهش همچنین یافته‌ها از تأثیر مدیریت دانش و ابعاد آن به‌عنوان ابزاری مطمئن برای رشد و توسعه گردشگری ورزشی به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از توسعه ورزش در استان سیستان و بلوچستان حکایت دارد که همسویی نتایج پژوهش حاضر را با پژوهش اریلی و همکاران (۲۰۰۷) نشان می‌دهد، چراکه نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که سازمان‌های ورزشی مسئول رشد و توسعه ورزش در کشور خویش هستند. همچنین این سازمان‌ها اهداف سودآوری دارند، بنابراین هرگونه ابزار و ساختاری که موجب تسهیل کارآمدی در ایجاد و نشر دانش برای بقا و رشد در این سازمان‌ها می‌شود، اهمیت بسیاری دارد و قادر است عملکرد آن‌ها را در جهت رشد و توسعه متحول سازد (خواجه پور و همکاران، ۲۰۱۷). با یک جست‌وجوی ساده در اینترنت بیش از یک‌صد میلیون نتیجه برای عبارت گردشگری ورزشی یافت می‌شود و این امر حکایت از مهم بودن و موردتوجه بودن گردشگری ورزشی دارد، چراکه امروزه قریب به اتفاق به سنگین بودن کفه ترازوی مزایای گردشگری ورزشی نسبت به معایب آن اذعان دارند و این امر در کشورهای پیشرو در گردشگری ورزشی به اثبات نیز رسیده است، یعنی جایی برای آزمون و خطا در زمینه گردشگری ورزشی برای هیچ کشور و فردی وجود ندارد (شاو و همکاران، ۲۰۱۱). گردشگری ورزشی منبع سرشاری از سود و درآمد است و هر کشوری که بتواند شرایط استفاده از این منبع را فراهم کند از مواهب و مزایای آن بهره‌مند خواهد شد، از این‌رو ضروری بد نظر می‌رسد مدیران و متولیان گردشگری استان سیستان و بلوچستان از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود استفاده کنند که تحقق این امر نیازمند شناسایی جنبه‌های مختلف صنعت گردشگری از جمله بررسی تأثیر ابعاد مدیریت دانش بر توسعه گردشگری ورزشی است. با توجه به آنچه در بالا ذکر شد و همسویی و همخوانی نتایج پژوهش حاضر را با نتایج سایر پژوهش‌ها در این حوزه نشان داده شد، امیدواریم این پژوهش که تأثیر ابعاد مدیریت دانش را بر توسعه گردشگری ورزشی استان سیستان و بلوچستان را تأیید کرد و به اثبات رساند، بتواند علاوه بر کمک کردن به تکمیل تر شدن پازل عظیم و پیچیده گردشگری ورزشی، به‌عنوان یک فانوس در دریای پهناور گردشگری ورزشی، راهنما و کمک‌کننده پژوهشگران در ادامه پژوهش‌ها در این حوزه قرار گیرد. همچنین چراغ راهی باشد که یکی دیگر از مسیرهای پیش روی توسعه گردشگری ورزشی را به مسئولان و متولیان و کارشناسان گردشگری ورزشی نشان دهد تا انشاءالله شاهد پیشرفت و توسعه گردشگری ورزشی و همچنین رسیدن به جایگاه واقعی در گردشگری ورزشی باشیم. همچنین امیدواریم که مدیران و مسئولان مرتبط با گردشگری ورزشی در استان سیستان و بلوچستان با اعتماد به نتایج این پژوهش، از روش‌های مختلف و مطمئن به فراگیری و به‌کارگیری فرایندها و ابعاد مدیریت دانش در فعالیت‌های مرتبط با گردشگری ورزشی بپردازند، به‌عبارت‌دیگر، باید به‌کارگیری و یادگیری روش‌های مختلف مدیریت دانش در دستور کار مدیران و مسئولان گردشگری ورزشی قرار گیرد تا از طریق مدیریت کردن دانش مربوط به گردشگری ورزشی و نهادینه کردن آن در سازمان‌ها و نهادها و آژانس‌ها و سایر متولیان گردشگری ورزشی، علاوه بر توسعه گردشگری ورزشی، به فواید ذکرشده گردشگری ورزشی نیز نائل شویم.

Reference:

- Akhoondi L, Danehkar A, Arjmandi R, Fami HS. "Site selection appropriate zones for sport tourism in mountain areas a case study: Karaj-Chalous road". *Journal of Natural Environment*. 2015;68(3).
- Andrades L, Dimanche F. "Destination competitiveness and tourism development in Russia: Issues and challenges". *Tourism management*. 2017 Oct 1;62:360-76.
- Dalir, R. "Effect of Knowledge Management for Development in Health Tourism". Master's thesis, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Faculty of Management, Industrial Management Group. 2011:170 (in Persian).
- Dimitrios B, Ioannis R, Efstathios V, Christos A, Dimitrios T, Labros S. "Successful and Efficient Knowledge Management in the Greek Hospitality Industry: Change the Perspective!". *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. 2018 Mar 1;7(1):185-91.
- Jaberi, A. Salimi, M. & Khazaeipool, J. "Effect of intrinsic and extrinsic motivation on employee knowledge sharing in sport organizations (case study physical education employees Isfahan Province)". *Journal of Sport Management*, 2014:5(16);55-75.
- Khajepoor A, Doosti M. "Investigating the strategies of sport tourism development using the Lindgreen model (Ramsar Green Roof)". 2017; 6(20): 115-130. doi: 10.22080/jtpd. 2017.1490. (in Persian).
- Kim W, Jun HM, Walker M, Drane D. "Evaluating the perceived social impacts of hosting large-scale sport tourism events: Scale development and validation". *Tourism management*. 2015 Jun 1;48:21-32.
- Ming Pi S, Liao HL, Liu SH, Peng SY. "Using Knowledge Management Systems to Enhance Cooperative Learning". In *Advanced materials research 2011* (Vol. 187, pp. 416-421). Trans Tech Publications.
- Naghavi S.A, Mir ghafoori S.H, Morovati S.A. "Identifying and prioritizing key success factors in implementing knowledge management in sports organizations". *Sport Management Studies*, 2016; 8(36): 93-112. Doi: 10.22089/smrj.2016.783 (in Persian).
- Raeisi M, Hosseini E, Talebpoor M, Nazari v. "The fitting of regression equation of knowledge management and organizational effectiveness in selected sport organizations of the country". 2014; 5(4): 47-65. Doi: 10.22059/jsm.2014.36219 (in Persian).
- Ragerdi R. "The Impact of Knowledge Management on attracting foreign tourists to the city of Kashan". Master's Thesis. The Role of Commercial Management, International Trend in Naragh Islamic Azad University, Faculty of Management, Department of Business Administration. 2018. ^^ (in Persian).
- Safari A, Shoorj F, Salehzade R. "Investigating the Relationship Between Knowledge Management, Entrepreneurship and Performance in the Organization of Heritage, Arts, and Tourism". *Tourism Management Studies*. 2015; 9(28): 95-113. (in Persian).
- Swart K, Tichaawa TM, Othy JD, Daniels T. "Stakeholder Perspectives of Sport Tourism Development in Gabon-A Case Study of the Africa Cup of Nations". *EuroEconomica*. 2018 Aug 28;37(2).
- Shaw G, Williams A. "Knowledge transfer and management in tourism organisations: An emerging research agenda". *Tourism management*. 2009 Jun 1;30(3):325-35.

Zheng W, Yang B, McLean GN. "Linking organizational culture, structure, strategy, and organizational effectiveness: Mediating role of knowledge management". Journal of Business research. 2010 Jul 1;63(7):763-71.